

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на здравеопазването

Изх. № 04-00-103/.....

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от

Д-Р ГАЛЯ КОНДЕВА – МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

ОТНОСНО: Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за храните.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, внасям за разглеждане проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за храните.

През 2023 г. бе изготвен и процедуриран съгласно нормативните изисквания проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за храните. Изготвеният законопроект е одобрен от Министерския съвет с Решение № 539 от 4 август 2023 г. Същият е внесен в Народното събрание на 4 август 2023 г. и е насочен за разглеждане в Комисията по земеделието, храните и горите, като водеща, и Комисията по здравеопазването, Комисията по околната среда и водите и Комисията по въпросите на Европейския съюз, Шенгенското пространство и Евронзоната, като участващи. Поради приключване мандата на 49-ото Народно събрание и архивиране на внесените законопроекти се налага повторното внасяне на законопроекта в Парламента.

Целта на законопроекта е да се изпълнят препоръките на Европейската комисия, постъпили в рамките на нотификационната процедура по Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година, установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество, относно проекта на Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, и в хода на продължаващата процедура за нарушение № 2020/4042 по чл. 258 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

В становището, получено в рамките на нотификационната процедура по Директива (ЕС) 2015/1535 на 26 юни 2022 г., Европейската комисия обръща внимание и на продължаващата процедура за нарушение № 2020/4042, в рамките на която Комисията подчертава пред българските власти, че за целите на принципа „един и същ извор – едно търговско описание“, предвиден за натурални минерални води в чл. 8, пар. 2 от Директива 2009/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. относно експлоатацията и предлагането на пазара на натурални минерални води (Директива 2009/54/ЕО) и съответно за изворни води в чл. 9, пар. 4, б. „в“ във връзка с чл. 8, пар. 2 от директивата, в проекта на наредба липсват определения на понятията „находище“ и „подземното водно тяло“, както и няма изрични препратки към определенията на тези понятия в други актове от националното законодателство.

Междувременно по тази процедура на 19 април 2023 г. Колежът на ЕК е приел решение за сезиране на Съда на ЕС за това, че страната ни е нарушила член 8, параграф 2, член 7, параграф 2, буква б) и член 9, параграф 4, първа алинея, и по-специално буква в) от Директива 2009/54/ЕО като не е забранила предлагането на пазара на натурална минерална вода и изворна вода от един и същ извор под повече от едно търговско описание, като не е изисквала върху етикетите на натуралните минерални води и изворните води да бъде обозначено наименованието на извора, като е разрешила използването на термина „изворна вода“ за вода, която не отговаря на условията за използване на термина „изворна вода“. В тази връзка следва да се има предвид, че съществува реален риск Република България да бъде осъдена за неизпълнение на задълженията, произтичащи от правото на ЕС, както и впоследствие да заплати съответната санкция. Съдът на ЕС може да наложи еднократно платима сума — с цел санкциониране на продължаването на нарушението, и дневна имуществена санкция — с цел мотивиране на държавата да прекрати нарушението възможно най-бързо след обявяването на съдебното решение. Срочното приемане на ЗИД на Закона за храните, е от ключово значение за отстраняване на нарушението и за размера на потенциалната санкция, която Съдът на ЕС би могъл да определи. В случай че се проведе съдебно

заседание по дело С-462/23, считаме, че е от интерес за българската страна да може да представи пред Съда на ЕС значителен напредък по отношение на приемането на проектите на нормативни изменения.

В тази връзка основната цел на законопроекта е постигане на пълно съответствие с разпоредбите на Директива 2009/54/ЕО и отстраняване на критиките на Европейската комисия в рамките на процедура за нарушение 2020/4042, като за целта ще е необходимо и приемането на нова Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели. Междувременно по тази процедура на 19 април 2023 г. Колежът на Европейската комисия прие решение за сезиране на Съда на Европейския съюз за това, че страната ни е нарушила чл. 8, пар. 2, чл. 7, пар. 2, б. „б“ и чл. 9, пар. 4, първа алинея, и по-специално б. „в“ от Директива 2009/54/ЕО като не е забранила предлагането на пазара на натурална минерална вода и изворна вода от един и същ извор под повече от едно търговско описание, като не е изисквала върху етикетите на натуралните минерални води и изворните води да бъде обозначено наименованието на извора. В тази връзка следва да се има предвид, че съществува реален риск Република България да бъде осъдена за неизпълнение на задълженията, произтичащи от правото на Европейския съюз, както и впоследствие да заплати съответната санкция. Съдът на Европейския съюз може да наложи еднократно платима сума – с цел санкциониране на продължаването на нарушението, и дневна имуществена санкция – с цел мотивиране на държавата да прекрати нарушението възможно най-бързо след обявяването на съдебното решение. Срочното приемане на Закона за изменение и допълнение на Закона за храните и на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, е от ключово значение за отстраняване на нарушението и за размера на потенциалната санкция, която Съдът на Европейския съюз би могъл да определи.

Определения за понятията „находище на минерална вода“ и „подземното водно тяло“ има в Закона за водите, но последният въвежда дефинициите по Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите. Съгласно т. 43 от решението на Съда на Европейския съюз от 24 юни 2015 г. по преюдициално запитване по дело С 207/14 се посочва следното: „... за целите на тълкуването на член 8, параграф 2 от Директива 2009/54 не следва да се прави позоваване на понятията „водоносен хоризонт“ и „подземен воден обект“, съдържащи се в Директива 2000/60. Всъщност от член 1 от последната директива и от практиката на Съда (в този смисъл вж. решения Комисия/Люксембург, С-32/05, ЕУ:С:2006:749, т. 41 и Комисия/Германия, С-525/12, ЕУ:С:2014:2202, т. 50) следва, че с Директиви 2000/60 и

2009/54 се преследват различни цели. В действителност, докато с първата се преследват цели, свързани най-вече с околната среда, то втората е насочена към защита на здравето на потребителите и предпазването им от въвеждане в заблуждение, както и към гарантиране на честна търговия. Ето защо разпоредбите на Директива 2000/60 не могат да се считат за релевантни за исканото в случая тълкуване (вж. по аналогия решение Møller, C-585/10, EU:C:2011:847, т. 37).“.

Предвид горното е идентифицирана необходимост от допълнение на § 1 от допълнителната разпоредба на Закона за храните, с което да се въведат определения за понятията „находище“ и „подземно водно тяло“.

С цел предприемане на действия за отразяване на бележките на Европейската комисия бяха организирани две междуведомствени срещи с представители на Министерството на здравеопазването, Министерството на икономиката и индустрията, Министерството на околната среда и водите и дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз“ към Администрацията на Министерския съвет.

Предложеният на срещите подход за допълнение на § 1 от допълнителната разпоредба на Закона за храните е разгледан и одобрен на оперативно съвещание на Министерския съвет, проведено на 29 декември 2022 г.

В изпълнение на взетите решения е подготвен и настоящият проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за храните.

С въвеждане на понятията „находище“ и „подземно водно тяло“ в Закона за храните се цели транспониране в цялост на Директива 2009/54/ЕО, така че проектът на Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначен за питейни цели, да отговаря напълно на изискванията на директивата и да осигурява съответствие на българското законодателство с европейското, включително да се гарантира спазването на принципа „един и същ извор – едно търговско описание“.

Предложените допълнения на Закона за храните с въвеждането на чл. 75а-75в са в изпълнение на мярка № 39 от приложение № 1 на Решение № 704 на Министерския съвет от 2018 г. за приемане на мерки за трансформация на модела на административно обслужване.

Съгласно визираната мярка, одобрението от страна на министъра на здравеопазването относно съответствието на методите за обработка на натурални минерални и изворни води, представлява удостоверителен режим, въведен с Наредбата за изискванията към бутилираните минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели. Съгласно чл. 4, ал. 1 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД)

режимите се установяват само със закон, поради което горепосоченият режим следва да се уреди със закон.

С въвеждането на чл. 75а-75в в закона и прецизиране текста на чл. 116 се цели подобряване на законодателната уредба за ограничаване на административната тежест и подобряване на административното обслужване за бизнеса и гражданите. С предложените промени специалният закон се привежда в съответствие с общите изисквания на ЗОАРАКСД – отделните административни режими да се уреждат на ниво закон с ясно посочване на изискванията за извършване на отделните административни услуги, сроковете, процедурите и необходимите документи.

С приемането на нормативния акт и въвеждането в Закона за храните на понятията „находище“ и „подземно водно тяло“ се очаква да се постигне правилно прилагане на принципа „един и същ извор – едно търговско описание“, залегнал в разпоредбите на Директива 2009/54/ЕО.

От друга страна, очаква се да се изпълнят препоръките по мярка № 39 от Решение № 704 на Министерския съвет от 2018 г. Предложените законови промени не водят до промени в режима по същество, а единствено до промяна на нормативния акт, в който се урежда режимът, поради което резултатите от приемането на законопроекта в тази част имат по-скоро административно-правен характер и няма да повлияят на заявителите на административната услуга, нито на други участници на пазара на минерални и изворни води.

Съгласно разпоредбата на чл. 116 от Закона за храните, Министерството на здравеопазването издава здравен сертификат за износ на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели, по искане на износителя или заинтересованото лице, по реда на чл. 37 от Закона за здравето. Практиката след влизането на разпоредбата в сила показва, че с така предвидените действия не се удовлетворяват исканията на съответните власти на трети страни и в голяма част от случаите, предвиденият по чл. 37 от Закона за здравето здравен сертификат не изпълнява критериите и не предоставя исканата от тях информация. Това води до затрудняване изпълнение на поетите от страна на български юридически лица ангажименти за доставяне на договорените количества бутилирана вода до съответния контрагент в държавите извън Европейския съюз и/или Европейското икономическо пространство. В тази връзка е предложено и изменение на разпоредбата на чл. 116.

С прецизиране на разпоредбата относно издаване на здравен сертификат за износ на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, се цели осигуряване на условия за издаване на документ, съответстващ на изискванията на компетентните органи на страната, в която ще бъдат изнасяни бутилираните води по отношение на вида

и съдържанието на документа, който се очаква да бъде издаден от здравните власти на Република България. С цел уеднаквяване на законодателството в тази област се предлагат изменения и на Закона за здравето.

Законопроектът е свързан с въвеждане в българското законодателство и на разпоредби от Директива 2003/40/ЕО на Комисията от 16 май 2003 година за установяване на списъка, границите на концентрация и изискванията към етикетирването за съставките на натуралните минерални води и условията за употреба на обогатен с озон въздух за обработката на натурални минерални води и на изворни води.

Към настоящия момент двете директиви са въведени в българското законодателство чрез подзаконов нормативен акт – Наредбата за изискванията към бутилираните минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели. Поради регламентирането на съответни въпроси – предмет на директивите, на ниво закон са изготвени таблици за съответствие и от тях е видно, че е извършен анализ и разпоредби на двете директиви са транспонирани в приложения законопроект.

Предложеният проект на акт няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет, поради което е изготвена и приложена финансова обосновка, съгласно чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и неговата администрация.

Проектът е преминал обществено обсъждане по реда на чл. 26, ал. 2 и 3 от Закона за нормативните актове.

Постъпилите целесъобразни бележки и предложения са приети.

Проектът е съгласуван в съответствие с разпоредбите на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Получените становища, заедно със справка за приетите и неприетите бележки и съображения за това, са приложени към настоящия доклад.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

С оглед на гореизложеното, на основание на чл. 8, ал. 4, т. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам Министерският съвет да вземе решение, с което да одобри предложения проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за храните.

Приложения:

1. Проект на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроекта;
2. Законопроект;

3. Мотиви към законопроекта;
4. Частична оценка на въздействието на проекта на нормативен акт;
5. Финансова обосновка;
6. Съобщение за средствата за масово осведомяване;
7. Становище на Работна група 1 „Свободно движение на стоки“;
8. Справка за отразяване на становищата, получени в процедурата по междуведомствено съгласуване;
9. Справка за отразяване на предложенията, получени в рамките на обществените консултации;
10. Таблици за съответствие с правото на Европейския съюз.

С уважение,

Д-Р ГАЛЯ КОНДЕВА

министър на здравеопазването